

Vergaderjaar 2008–2009

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 251

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2008

In het AO van 11 september jl. (Kamerstukken II, 28 286, nr 233) heb ik u toegezegd u rond 1 november te berichten over de vervangingsregeling voor de Regeling agressieve dieren (RAD). Bij brief van 10 november (Kamerstukken II, 2008/09, 28 286, nr 244) heb ik u bericht dat enige tijd meer nodig zou zijn, onder meer vanwege nader overleg met de VNG.

Al naar aanleiding van de evaluatie van de RAD heb ik besloten deze regeling in te trekken. Ik heb daarbij aangekondigd voornemens te zijn een nieuwe regeling op te stellen die in de plaats van de RAD zou komen. Alles overwegende heb ik besloten geen vervangingsregeling vast te stellen.

Als toelichting hierop zet ik hieronder op hoofdlijnen de verschillende stappen die in dit dossier zijn gezet, nog eens op een rij.

Proces tot nu toe

In 1993 is de RAD tot stand gekomen naar aanleiding van diverse ernstige bijtincidenten door, en agressief gedrag van honden van met name het type pitbull. De RAD is gebaseerd op artikel 73 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD). Dit artikel bepaalt dat dieren behorende tot door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangegeven soorten of categorieën agressieve dieren niet mogen worden gehouden. Ook mag met dergelijke dieren niet worden gefokt en gehandeld. De RAD bevat dus een uitsterfregeling.

De RAD heeft niet het effect gehad dat ervan werd verwacht. Het aantal pitbulls is niet afgenomen en er bleven bijtincidenten voorkomen. Het stuitte op toenemend onbegrip dat op grond van de RAD ook honden in beslag genomen en daarop volgend gedood konden worden die niet waren betrokken bij bijtincidenten (Kamerstukken II 2006/07, 28 286, nr. 42). Dit is aanleiding geweest tot het instellen van een Commissie van

Wijzen. Het advies van die commissie heb ik u bij brief van 9 juni 2008 aangeboden (kamerstukken II 2007/08, 28 286, nr. 218).

Zoals in genoemde brief vermeld, heb ik op basis van het advies geoordeeld dat het niet wenselijk zou zijn te volstaan met het intrekken van de RAD alleen. Uit het oogpunt van het veiligheidsgevoel van de burger heb ik daarom toen het voornemen opgevat een regeling inzake agressieve honden te behouden; dit als extra instrument om te kunnen optreden bij agressiviteit door honden, naast mogelijkheden daartoe op basis van de gemeentelijk APV's en artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht.

Dit voornemen kon in uw Kamer op instemming rekenen (Kamerstukken II, 28 286, 228). Belangrijk daarbij was toen ook dat in samenspraak met de Minister van Justitie en het OM een gewijzigd regime was ingevoerd ten aanzien van op dit moment in beslaggenomen honden op grond van de RAD. Honden die uitsluitend op basis van uiterlijke kenmerken in beslag waren genomen en die dus niet bij bijtincidenten waren betrokken, worden terug gegeven aan de eigenaar. Honden die betrokken waren bij bijtincidenten of waarvan gebleken is dat die afwijkend gedrag vertonen, worden getest op hun agressiviteit en op basis van de resultaten van die test gedood of teruggegeven (Kamerstukken II 28 286, 2007/08, nr. 229).

In het AO van 11 september jl. heb ik met uw Kamer van gedachten gewisseld over de nieuw voorgestelde regeling. Daarbij is de vraag aan de orde geweest wat de effectiviteit en toegevoegde waarde van de nieuw voorgestelde regeling zou kunnen zijn. Daarbij is door uw Kamer tevens naar voren gebracht dat het gedrag van honden in grote mate wordt bepaald door dat van hun eigenaars.

Zoals ik in het AO heb aangegeven, ben ik hierover nader in overleg getreden met de VNG, het OM en mijn ambtgenoot van Justitie.

Overleg VNG

De VNG heeft enkele kanttekeningen geplaatst bij de handhaafbaarheid van de voorgenomen regeling, vooral voorzover het gaat om preventief te kunnen optreden tegen agressieve honden. Voorts wijst de VNG erop dat in de loop der jaren in voorkomende gevallen altijd zonder ophef door gemeenten kon worden opgetreden tegen agressief gedrag met honden en tegen agressieve honden die niet tot het type pitbull behoorden. De APV's hebben de gemeenten daartoe de noodzakelijke handvatten geboden.

APV's kunnen zowel strafrechtelijk als bestuurlijk worden gehandhaafd. Bij strafrechtelijke handhaving staat primair de houder van de hond centraal en in dat kader kan hij worden vervolgd en bestraft. Daarnaast kan een bij een incident betrokken hond langs strafrechtelijke weg in beslag genomen worden en in voorkomend geval worden gedood.

Bestuursrechtelijk heeft de gemeente op basis van de APV o.a. de mogelijkheid tot het opleggen van een muilkorf- of aanlijngedbod.

De VNG heeft aangegeven te willen bezien of de bestaande model-APV nader kan of moet worden aangescherpt ten aanzien van agressie door of met honden. Ik zal hierover verder met de VNG in overleg treden en daarbij ook bezien of de voorlichting aan gemeenten over de onderhavige problematiek gezamenlijk kan worden verstrekt.

Wat betreft het bestuursrechtelijke traject kan voorts artikel 172 van de Gemeentewet de burgemeester de mogelijkheid bieden op te treden bij agressiviteit door honden. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de praktijk van de gemeente Assen. Bedoeld artikel geeft in algemene zin de burgemeester de bevoegdheid de noodzakelijke maatregelen te treffen in geval versto-

ring van de openbare orde of ernstige vrees daarvoor. Dit kan in dergelijke omstandigheden een bruikbaar middel zijn om langs bestuurlijke weg tot inbeslagname van agressieve honden over te gaan en daaropvolgend te beslissen wat met de hond dient te gebeuren. Omdat er slechts beperkt ervaring met toepassing van dit artikel is opgedaan voor zover het gaat om verstoring van de openbare orde, waarbij agressiviteit met honden speelt, zal ik in genoemd nader overleg met de VNG ook bezien wat de mogelijkheden zijn aan de bruikbaarheid van dit artikel ruimere bekendheid te geven.

Overleg OM en Justitie

Het OM en Justitie hebben vragen gesteld over de handhaafbaarheid van de nieuw voorgestelde regeling. Dit hangt vooral samen met de bewijslast van verwijtbaarheid aan de eigenaar dat zijn hond agressief gedrag toont of getoond heeft.

Artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht biedt de mogelijkheid op te treden tegen eigenaars van honden die hun dier ophitsen of onvoldoende terughouden. Hierbij is weliswaar eerder de conclusie geweest dat de ten laste legging op grond van dit artikel niet altijd eenvoudig is. Betwijfeld wordt echter ook of de voorgenomen regeling voldoende oplossing hiervoor zou kunnen bieden. Overigens kan op grond van de artikelen 285 en 302 van het Wetboek van Strafrecht eveneens opgetreden worden tegen houders van honden. Genoemde artikelen betreffen achtereenvolgens bedreiging, waarbij een hond is gebruikt, en zware mishandeling.

Conclusie en vervolproces

Op basis hiervan stel ik vast dat hierboven genoemde mogelijkheden voldoende toereikend zijn voor maatwerk bij het optreden bij agressie met en door honden. De houders van de honden kunnen zowel op grond van de APV's worden bestraft, als ook op grond van artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht. Langs zowel bestuursrechtelijke als strafrechtelijke weg kunnen ook de gewenste maatregelen jegens honden worden genomen.

Op basis hiervan kom ik uiteindelijk tot de slotsom dat de meerwaarde van een nieuwe regeling in dat licht vooral symbolisch zou zijn in plaats van een, in aanvulling op bestaande mogelijkheden, praktisch toepasbaar extra instrument. Ik zal de RAD dan ook intrekken met ingang van 1 januari as. en niet voorzien in een nieuwe regeling op grond van de GWWD.

Dit betekent ook dat daarmee artikel 74 van de GWWD dat voorziet in een extra mogelijkheid voor burgemeesters te kunnen op treden tegen agressieve honden, voorzover die behoren tot soorten of categorieën die zijn aangewezen op grond van de GWWD, buiten werking zal zijn gesteld.

Bij deze brief is in schema op hoofdlijnen aangegeven wat de mogelijkheden zijn om na 1 januari op te treden tegen agressieve honden of hun eigenaren.

De gevolgen van dit voornemen tot intrekking van de RAD met ingang van 1 januari 2009 zijn de volgende.

In de eerste plaats zal terzake van honden die voor het tijdstip van intrekking van de RAD, dus tot 1 januari 2009, nog op grond van de RAD in beslag zijn genomen, het huidige beleid worden gecontinueerd. Het uitvoeren van het risico-assessment bij de honden die in beslag genomen zijn als gevolg van een bijtincident of die afwijkend gedrag vertonen, is nog gaande maar ligt op schema. Doelstelling is om bij al deze honden begin volgend jaar het risico-assessment afgenomen te hebben. Op basis

van dit risico-assessment wordt besloten of de hond teruggegeven wordt aan de eigenaar, zal worden herplaatst of zal worden geëuthanaseerd. Het proces van teruggave van honden waarvan geen eigenaar bekend is, de eigenaar afstand gedaan heeft, of waarvan de eigenaar niet te traceren is, verloopt echter niet altijd even voorspoedig. Een aantal van deze honden vertoont afwijkend gedrag, in dusdanige mate dat het er naar uitziet dat besloten moet worden tot euthanasie. Voor de andere honden binnen deze categorie is het moeizaam herplaatsing te realiseren. Dit heeft veel te maken met de hoge eisen die ik stel aan de situatie waarin de hond herplaatst zal worden met het oog op het garanderen van veiligheid en het welzijn van deze dieren na plaatsing. Desalniettemin is het de verwachting dat begin volgend jaar ook voor deze groep honden een passend thuis gevonden is.

In de tweede plaats zal in belangrijke mate de verantwoordelijkheid voor het optreden bij agressiviteit met honden in handen liggen van het bestuur van gemeenten. Bij ernstige incidenten kan ook het strafrecht worden aangewend.

In de derde plaats wil ik zowel ten behoeve van de strafrechtelijke vervolging als de bestuurlijke handhaving, mijn inspanningen voortzetten om te komen tot een zo goed mogelijke risico-assessment voor honden die agressief gedrag tonen. Dit risico-assessment zal ik dus beschikbaar stellen aan gemeenten en het OM. Ook zal ik degenen die deze assessments kunnen afnemen, vragen hun diensten aan gemeenten en het OM ter beschikking te stellen. Ik zal het risico-assessment bij deze partijen onder de aandacht te brengen. Op deze manier kunnen de gemeenten op vakkundige wijze een in beslag genomen hond laten beoordelen, alvorens een besluit te nemen over hoe verder te handelen. Landelijk gebruik van dit assessment zou tevens bij kunnen dragen aan uniformiteit op dit gebied. Het blijft uiteraard aan de gemeenten en het OM om te beslissen het assessment te gebruiken.

Tenslotte zal ik de komende periode aandacht besteden aan voorlichting ten algemene, mede in het licht van risico's op agressief gedrag van honden. Dit in aanvulling op reeds in gang gezette activiteiten op het gebied van voorlichting. Een en ander zal door het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG) worden gerealiseerd. Voor de komende drie jaar zal het LICG hiertoe een groot project uitvoeren met als titel «preventie van hondenbeten». Ik stel hiervoor de benodigde middelen ter beschikking.

Het gaat daarbij om voorlichting en educatie, zoals gedragscursussen voor honden en hun houders en cursussen gericht op het omgaan met honden in relatie tot kinderen. Ook zal aandacht worden besteed aan omgang met honden, gericht op niet-hondenbezitters en kinderen, dit laatste bijvoorbeeld met lesmateriaal voor basisscholen.

De minister van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit,
G. Verburg

Situatie	Optreden	Juridische grondslag	Handhaving	Aard maatregel	Wie
Hond vertoont agressief gedrag of dreigt agressief gedrag te vertonen	<i>Bestuursrechtelijk:</i> 1) Muilkorf- of aanlijngedrag 2) In bewaringname	1) APV 2) Artikel 172 gemeentewet	1) – Bestuursrechtelijk óf – Strafrechtelijk 2) bestuursrechtelijk	1) – Bestuursdwang: dwangsom/in bewaringname – Strafvervolgning 2) Nvt	1) – Gemeente en politie – Justitie en politie 2) Gemeente en politie
	<i>Strafrechtelijk:</i> Proces verbaal	Artikel 425 (e.a.) wetboek van strafrecht	Strafrechtelijk	Strafvervolgning en inbeslagname	Justitie en politie